

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura v době renesanční a barokní

Tematická oblast	Český jazyk - literatura
Datum vytvoření	8. 6. 2013
Ročník	1. nebo 2. ročník čtyřletého, 5. nebo 6. ročník osmiletého gymnázia
Stručný obsah	Doplňování údajů do tabulky, literární ukázky, test
Způsob využití	Opakování na konci nebo začátku školního roku
Autor	Mgr. Jana Kolajová
Kód	VY_32_INOVACE_15_CKOL03

Doba	Významné události	Literatura
1500	rozvoj humanismu L. da Vinci (†1519) A.Dürer (†1528) T. More (†1535) M. Koperník (†1543) Michelangelo (†1564) Tizian († 1576) Jindřich VIII., anglický král (1509 – 1547) německá selská válka (1524 – 1526) Martin Luther (1483 – 1546) vláda Ludvíka Jagellovce (1516 -1526) Ferdinand I. Habsburský českým a uherským králem (1526) Ivan Hrozný, ruský car (1533 – 1584) Alžběta I., anglická královna (1558 – 1603) Jindřich IV., francouzský král (1589 – 1610) Boris Godunov, ruský car (1598 – 1605)	Erasmus Rotterdamský (1469 - 1536): Chvála bláznovství (hol.) Lodovico Ariosto (1474 - 1533): Zuřivý (.....) Francois Rabelais (1494 - 1533): Gargantua a (fr.) William Shakespeare (1564 – 1616): Romeo a Julie (ang.) Hamlet (ang.) Othello (ang.) Král Lear (ang.) Václav Hájek z Libočan (1523 - 1553): česká (čes.) Daniel Adam z Veleslavína (1546 - 1599): Kalendář historický Jan Blahoslav (1523 - 1571): Gramatika česká Filipika proti překlad zákona (čes.) Bible kralická (1579 – 1594)

1600	rozkvět renesančního a humanistického písemnictví, vědy a umění Rudolfův majestát (1609) třicetiletá válka (.....) poprava 27 představitelů protihabsburského odboje na Staroměstském náměstí v Praze (.....) Obnovené zřízení zemské v Čechách (1627) a na Moravě (1628) baroko Giordano Bruno (†1600) El Greco († 1614) Johannes Kepler (†1630) Petr Paul Rubens (†1640) Galileo Galilei († 1642) Claudio Monteverdi (†1643) Rembrandt († 1669)	M. de Cervantes (1547 - 1616): Don Quijote (.....) Lope de (1562 - 1635): Fuente Ovejuna (šp.) Calderón da la Barca (1600 - 1681): Život je sen (šp.) John Milton (1608 - 1674): Ztracený (ang.) Torquato Tasso (1544 - 1595): Osvobozený (.....) Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen (1622 - 1676): Dobrodružný Simplicius Simplicissimus (.....)
------	--	--

1600	Petr Brandl (†1735) Jan Kupecký (†1740) Karel Škréta (†1674) Václav Hollar (†1677) Kryštof (†1722) a Kilián (†1751) Dienzenhoferové Matyáš Braun (1738) Maxmilián Brokoff († 1718)	Jan Amos Komenský (1592 – 1670): Kšaft umírající matky jednoty bratrské J. A. Komenský: Labyrint světa a ráj srdce J. A. Komenský: Velká didaktika J. A. Komenský: Informatorium školy mateřské J. A. Komenský: Svět v obrazech J. A. Komenský: Brána jazyků otevřená
------	---	---

1600	anglická buržoazní revoluce (1640 – 1660) počátky klasicismu Ludvík XIV., francouzský král (1643 – 1715) Petr Veliký, ruský car (1689 – 1725)	Bohuslav Balbín (1621 - 1688): Rozprava na obranu jazyka slovanského, obzvláště českého (lat.) Adam Michna z Otradovic (? 1600 - 1670): Česká mariánská muzika (čes.) Bedřich Bridel (1619 - 1680): Co Bůh? Člověk? kramářská píseň písmácké paměti knížky lidového čtení F. Bacon (†1626) R. Descartes (†1650) La Rochefoucault (†1680)
------	--	---

ÚKOLY

Doplňte údaje na vynechaných místech (časový údaj, dílo, jazyk)! U W. Shakespeara, M. de Cervantese a J. A. Komenského napište stručnou charakteristiku děl!

Vysvětlete pojmy: humanismus, renesance, baroko, klasicismus, kramářská píseň, písmák, knížky lidového čtení

TEST

1. ... ale věda, že jsem Čech, chci se latině učit, ale česky psát a mluvit....

Kdo je autorem této věty? Z kterého díla pochází?

2. ... uslyším za sebou temný hlas řkoucí: „Navrať se!“... já nevěda, kam se navrátiti, ...truchliti začnu“ a aj, hlas potřetí volá: „Navrať se, odkuds vyšel, do domu srdce svého, a zavři za sebou dveře.“

Uvedte autora a dílo!

3. ... Snadná bude žákovi každá práce, jestliže mu všeho, co kdy dělati má, zřetelný vzor ukážeš, aby odkud začít, kam směřovati, kudy vésti má, vždycky jasně viděl....

Uvedte autora a dílo!

4. Dva rody, stejně staroslavné oba-
jsem v krásné Veroně – svůj dávný hněv
zas ženou na nůž a zas občanova
v občanských rebeliích teče krev.
Dva milující, pod nešťastnou hvězdou
z těch rodů narození, rodičům
smír vykupují křížovou svou cestou:
svou smrtí usmířují s domem dům.

Uvedte autora a dílo!

5. Kdo z uvedených autorů nepatří do renesance?
- A. Shakespeare
 - B. Schiller
 - C. Rabelais
6. V Cervantesově Donu Quijotovi se neobjevuje:
- A. Rosinanta
 - B. Dulcinea
 - C. Gargantua
7. Určete autora písně Chtíc, aby spal:
- A. Adam Michna z Otradovic
 - B. Bohuslav Balbín
 - C. Jan Blahoslav
8. Doplňte chybějící část autorova jména:
- A. Jan Vodňanský
 - B. Kryštofz Polžic a Bezdružic
 - C. Václav Rosa
9. Puristé:
- A. bojovali proti přejímání cizích slov do češtiny
 - B. usilovali o čistotu světské literatury
 - C. chtěli očistit náboženskou literaturu od světských výrazů
10. Sonet je:
- A. anafora
 - B. znělka
 - C. epifora

Řešení

Doba	Významné události	Literatura
1500	rozvoj humanismu L. da Vinci (†1519) A.Dürer (†1528) T. More (†1535) M. Koperník (†1543) Michelangelo (†1564) Tizian († 1576) Jindřich VIII., anglický král (1509 – 1547) německá selská válka (1524 – 1526) Martin Luther (1483 – 1546) vláda Ludvíka Jagellovce (1516 -1526) Ferdinand I. Habsburský českým a uherským králem (1526) Ivan Hrozný, ruský car (1533 – 1584) Alžběta I., anglická královna (1558 – 1603) Jindřich IV., francouzský král (1589 – 1610) Boris Godunov, ruský car (1598 – 1605)	Erasmus Rotterdamský (1469 - 1536): Chvála bláznovství (hol.) Lodovico Ariosto (1474 - 1533): Zuřivý Roland (it.) Francois Rabelais (1494 - 1533): Gargantua a Pantagruel (fr.) William Shakespeare (1564 – 1616): Romeo a Julie (ang.) Hamlet (ang.) Othello (ang.) Král Lear (ang.) Václav Hájek z Libočan (1523 - 1553): Kronika česká (čes.) Daniel Adam z Veleslavína (1546 - 1599): Kalendář historický Jan Blahoslav (1523 - 1571): Gramatika česká Filipika proti misomusům překlad Nového zákona (čes.) Bible kralická (1579 – 1594)

1600	rozkvět renesančního a humanistického písemnictví, vědy a umění Rudolfův majestát (1609) třicetiletá válka (1618 – 1648) poprava 27 představitelů protihabsburského odboje na Staroměstském náměstí v Praze (1621) Obnovené zřízení zemské v Čechách (1627) a na Moravě (1628) baroko Giordano Bruno (†1600) El Greco († 1614) Johannes Kepler (†1630) Petr Paul Rubens (†1640) Galileo Galilei († 1642) Claudio Monteverdi (†1643) Rembrandt († 1669)	M. de Cervantes (1547 - 1616): Don Quijote (šp.) Lope de Vega (1562 - 1635): Fuente Ovejuna (šp.) Calderón da la Barca (1600 - 1681): Život je sen (šp.) John Milton (1608 - 1674): Ztracený ráj (ang.) Torquato Tasso (1544 - 1595): Osvobozený Jeruzalém (it.) Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen (1622 - 1676): Dobrodružný Simplicius Simplicissimus (něm.)
------	---	--

1600	Karel Škréta (†1674) Petr Brandl (†1735) Jan Kupecký (†1740) Václav Hollar (†1677) Kryštof (†1722) a Kilián (†1751) Dienzenhoferové Matyáš Braun (1738) Maxmilián Brokoff († 1718)	Jan Amos Komenský (1592 – 1670): Kšaft umírající matky jednoty bratrské J. A. Komenský: Labyrint světa a ráj srdce J. A. Komenský: Velká didaktika J. A. Komenský: Informatorium školy mateřské J. A. Komenský: Svět v obrazech J. A. Komenský: Brána jazyků otevřená
------	---	---

1600	anglická buržoazní revoluce (1640 – 1660) počátky klasicismu Ludvík XIV., francouzský král (1643 – 1715) Petr Veliký, ruský car (1689 – 1725)	Bohuslav Balbín (1621 - 1688): Rozprava na obranu jazyka slovanského, obzvláště českého (lat.) Adam Michna z Otradovic (?1600 - 1670): Česká mariánská muzika (čes.) Bedřich Bridel (1619 - 1680): Co Bůh? Člověk? kramářská píseň písmácké paměti knížky lidového čtení F. Bacon (†1626) R. Descartes (†1650) La Rochefoucault (†1680)
------	--	--

Poznámka k pracovním listům: charakteristika děl a vysvětlení pojmů – individuální řešení.

Řešení testu

1. Viktorin Kornel ze Všehrd: Knihy o napravení padlého
2. J. A. Komenský: Labyrint světa a ráj srdce
3. J. A. Komenský: Velká didaktika
4. W. Shakespeare: Romeo a Julie
5. B (Schiller)
6. C (Gargantua)
7. A (A. Michna z Otradovic)
8. A Campanus
 B Harant
 C Jan
9. A
10. B

Literatura

Sochrová, Marie: Literatura v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 2002,
ISBN 80-7200-332-1

Sochrová, Marie: Čítanka I k Literatuře v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 1999,
ISBN 80-7200-310-0

Černíková, Jitka: Literatura 1, část 2 Dějiny literatury, Trizonia, Praha 1991,
ISBN 80-900953-9-9